

Reis naar jeugdliefde voelt als een zoete pijscheut

door Arjan Peters

Het zal de leeftijd zijn. Nogal wat mannen die kortelings de vijftig zijn gepasseerd, plegen in gedachten te verwijlen bij hun eerste meisje, de blom uit hun jeugdijaren met wie ze 'het' voor het eerst deden. Of dat het liefst hadden gewild. Wellicht komt het doordat geest noch leden te kennen geven dat het voorportaal van de ouderdom open staat. Alles doet het immers nog? Alleen korzellig danken ze bij tijd en wijle na over hun oudedagsvoorziening.

Meer dan een moment duurt dat niet, want eigenlijk zijn het nog jongens, die vroege vijftigers. Je hebt er zelfs onder, die de terugreis naar hun jeugdliefde in werkelijkheid ondernemen. Zoiets is bijna smeken om een weemoedig stemmende ervaring.

Welke oudere jongen meent in ernst dat hij de schone van toen ongerept terugvindt, en dat zij bovendien met vergelijkbare hoop op een hereniging de afgelopen decennia heeft verbeid?

De man die desalniettemin de stoute schoenen aantrekt, kan enkel uit zijn op een steek in de hartstreek, die hem in het geheim welkom is. Vroeger tijd, voltooid verleden als zij mag zijn, laat zich door een zoete pijscheut voelen.

Dit soort escapades is ook in de literatuur riskant. Het hangt het er vooral van af, over hoeveel relativerend vermogen de vijftiger beschikt, of zijn verhaal ook voor derden genietbaar is. Hans Vervoort (1939) kent Hans Westerlo, de hoofdpersoon uit zijn roman *Zonnige perioden*, van haver tot gort. Westerlo is een uitgever van bladen en boeken, begin vijftig en weer eens vrijgezel, nadat zijn jonge vriendin Tanja aan een Griek is blijven hangen. Zijn jeugd bracht hij door op Soerabaja. Omdat Hans in de HBS-jaren aldaar minder durf bezat dan klasgenoot Peter, ging die er met de begeerde Lilian vandoor. Met Peter is hij al die jaren schriftelijk contact blijven houden. Als Peter, inmiddels een behoorlijk dikke en nogal kale manager, per ansichtkaart heeft laten weten dat hij vrouw en baan heeft gelaten voor wat ze zijn om Lilian op te sporen, krijgt Hans het ook weer op zijn heupen. Hij vindt uit dat ze tegenwoordig bedrijfsleidster is van een motel in Florida en vliegt herwaarts, zodat hij nog eerder dan zijn oude kameraad in Lilians huis vol krissen en wajangpoppen zit.

Het komt waarachtig tot zoenen en slapen. We zijn dan op de helft van het boek, en het is alsof Hans Vervoort in de overige zestig bladzijden grimlachend een streep door Westerlo's rekening trekt, en hem een paar keer achtereen in de hartstreek prikt.

Aandoenlijk is de ontmoeting tussen de eertijdse schooljongens, waarbij Peter zich in zijn jacht op Lilian opnieuw van zijn ondernemende kant toont, en Hans laat sissen dat hij dezelfde smeerkees is gebleven. Als er een eerlijke god bestond, denkt Hans, zou die Peter twee leuke banden en een liesbreuk bezorgen. Niet dat het de bedoeling is dat die verwensing bewaarheid wordt, net zo min als je op een eerlijke god mag rekenen. Dat weet Hans Westerlo maar al te goed.

Principieel laconiek, kan hijzelf ook onmogelijk door de listen en lagen van het lot hardhandig verwond worden. Ongenadig gaat het er in *Zonnige perioden* dus niet aan toe. Daarvoor heeft de relativerende Vervoort zijn hoofdpersoon een aangename dosis zelfspot toebedeeld.

In 'Zonnige perioden' strooit Hans Vervoort luchtig met levensechte dialogjes.

Al voordat de reis richting Florida is aangevangen, merkt Hans mompelenderwijs op dat een groot deel van zijn gedachtenwereld uit zinledige hersenspinsels bestaat. Misschien, borduurt hij verder, dat mensen daarom zo moeizaam met elkaar in contact komen: iedereen zit de helft van de tijd zn onzin-gedachten uit te bannen en moet knokken om bij de les te blijven.'

Deze in verlichtende termen vervatte melancholische les wordt zonder nadruk verkondigd, voor wat

ze waard mag zijn. Voor de duur van een korte roman blijkt ze van voldoende levensvatbaarheid. Zonder dat Vervoort er een aangrijpend drama van brouwt, is in zijn verhaal iedere mens de mens een raadsel.

Duistere beweegredenen, schijnbaar verjaarde verliefdheden, altijd verzwegen gebeurtenissen, iedereen draagt ze met zich mee en houdt zich gek genoeg de meeste tijd toch met onzin-gedachten bezig.

Zo is het leven blijktbaar. Inderdaad, dat besef kan je op donkere momenten aanvliegen, maar als de zon daarna weer is opgegaan blijft er voor een beetje ironicus heus wel genoeg levensvreugd over. De lezer, die er tijdig op was bedacht dat hij op de ingreep van een eerlijke god kon wachten tot hij een ons woog, vindt het al heel wat dat Hans en Lilian elkaar in de slotalinea toch weer kussen - hoe zij oud moeten worden, daar gaat de auteur ook niet over -, en grijnst voor het overige met Vervoort mee bij een levensecht dialogje zus of een beeldende schets zo.

Die van Hans' bezoek aan zijn voormalige klasgenote Peggy bijvoorbeeld.

Haar huis is ontworpen voor een zuinige bemeubeling, wat door de bewoonster niet helemaal begrepen is. Hans beziet het volgestouwde interieur, en registreert geluidloos ginnegappend een enorm eikehouten wandmeubel, een minstens zo arrogante kloostertafel met zware eetstoelen alsmede vier norse leren fauteuils, waartussen net genoeg ruimte resteerde voor 'een dartel maar bang theetafeltje.

Hans Vervoort: Zonnige perioden.

De Arbeiderspers, f 29,90.